
TARTU

Lumoava Tartto

Ihana Tartto

Kaikki, jotka ovat asuneet tai vaikkapa vain käyneet Tartossa, sanovat kuin yhdestä suusta, että Tartto on aivan omanlaisensa. Se on jotain, minkä tunnistaa ja mikä jää mieleen.

Mielipiteet vaihtelevat kuitenkin seinästä seinään, jos kysytään, mikä Tartossa sitten on niin erityistä. Joku mainitsee tietynlaisen huolettoman ilmapiirin, toinen kulttuuritarjonnan, kolmas opiskeluajat ja neljäs muistelee kivaa iltaa eräässä tarttolaisessa ravintolassa.

Mikä oikein on se Tarton salaisuus, joka yhdistää kaikkia tarttolaisia ja nivoo kaikki nämä kokemukset ja elämykset yhteen? Ehkäpä kyse on siitä omanlaisesta ilmapiiristä, joka Tartolla on. Eräänlaisesta rauhan ja uudistusmielisyyden yhdistelmästä.

Rohkeasta tulevaisuuteen suhtautumisesta ja akateemisuudesta. Omaperäisyydestä ja terveestä uteliaisuudesta.

Sama ilmapiiri on läsnä kaikkialla ja soljuu puistoista silloille sekä kuljeskelee pitkin katuja. Se on läsnä kulttuuritapahtumissa ja kivoissa pikkukahviloissa. Sama tunnelma on aistittavissa lukiessasi kirjaa Emajoen rannalla ja lähtiessäsi illalla teatteriin. Se seuraa sinua aamulla luennolle ja on mukana säilyttämässä yhdessä laulamisen ja tanssimisen perinnettä. Saman ilmapiirin hengessä luodaan sovelluksia koko maailman käyttöön ja huolehditaan oman kodin kestävyyydestä sekä turvallisuudesta.

Se jokin, joka löytyy kaikkien sydämistä, onkin se Tarton oma olemus. Lumoava tunne, joka täytyy itse kokea.

Kuva: Näljane Nellik

1030

Tartto mainittiin ensimmäisen kerran venäläisissä kronikoissa.

1280

Tartosta tuli hansakaupunki.

1632

Pohjois- ja Itä-Euroopan vanhimpiin lukeutuva Tarton yliopisto perustettiin.

Kuva: Peeter Järvelaid

Historiallinen Tartto

Pitkän ja monivaiheisen historian omaavalla Tartolla on ollut useampikin eri nimiä, kuten Tarbatu, Dorpat, Dorpt, Dörpt, Derpt ja Jurjev. Virosta ei löydy toista kaupunkia, joka olisi ryöstetty ja poltettu yhtä monta kertaa historiansa aikana kuin Tartto. Liki 100 000 asukkaan Tartto on tärkeä aluekeskus ja Viron toiseksi suurin kaupunki.

Miten Tartosta tuli Tartto?

Ensimmäinen tiedossa oleva merkintä Tartosta on vuodelta 1030, eli Tartto on Baltian vanhimpia kaupunkeja. 1280-luvulla Tartosta tuli hansakaupunki, ja keskellä kaupunkia virtaava Emajoki oli keskiajalla Viron tärkeimpiä kauppareittejä.

Pohjansodan jälkeen Tartosta tuli osa Venäjää, ja sodan tuhoamaa kaupunkia ryhdyttiin taas rakentamaan. 1800-luvun alussa myös Tarton yliopisto avasi ovensa uudelleen, ja Tartosta

kehittyikin Venäjän keisarikunnan tutkimuksen ja tieteen keskus. Vuosina 1944–1991 Tartto oli osa Neuvostoliittoa kuten myös koko Viro. Useat salaiset teollisuuslaitokset ja Raadin strategisen tärkeä sotilaslentokenttä tarkoittivat, että ulkopuoliset eivät edes päässeet Tarttoon.

Historiaa

Tarton kiinnostava historia näkyy kaupungin kaduilla yhä tänäkin päivänä. Tarton yliopiston rakennukset, klassinen ja uusklassinen arkkitehtuuri ja viehättävät puutaloalueet kuvastavat tarttolaista sielunmaisemaa. Mielenkiintoisia tarinoita Tarton ja Viron historiasta kertovat erilaiset yliopiston alaisuudessa toimivat museot sekä tietysti myös Tartossa sijaitseva Viron kansallismuseo.

1869

Viron ensimmäiset laulujuhlat.

1998

Patsas "Suutelevat opiskelijat" paljastettiin ja siitä on tullut tärkeimpiä Tarton symboleja.

2024

Tartto on Euroopan kulttuuripääkaupunki.

Kuva: Mana Kaasik

Kulttuuri ja Tartto

Usein kuulee sanottavan, että kulttuuri ja sen kokeminen avaa ovet kaupungin todellisen olemukseen. Tarton viehättävyys johtuu epäilemättä myös siitä, että Tartolle kulttuuri on elinehto, eikä se piilottele museoissa tai gallerioissa vaan näkyy sekä tuntuu kaupungin kaduilla ja kaupunkilaisissa. Tarttolainen kulttuuri on monimuotoinen yhdistelmä klassista arkkitehtuuria ja kulttuuria, uudistusmielisyyttä ja omaperäistä taidetta.

Virolaisen kulttuurin kehto

Tartolla on ollut merkittävä rooli virolaisen kulttuurin kehittämisessä ja kansallisessa heräämisessä. Tartosta tuli jo 1800-luvulla Viron sivistys- ja yhteiskuntaelämän keskus. Vironkielinen sivistyneistö kehittyi Tarton yliopistossa opiskelleista opiskelijoista, jotka

ryhtyivät julkaisemaan ensimmäisiä vironkielisiä sanomalehtiä ja perustivat vironkielisiä kulttuuriyhdistyksiä sekä myös vironkielisen teatterin. Tartossa pidettiin myös ensimmäiset laulujuhlat. Kirjallisuuskaupunki Tartto on mukana UNESCO Creative Cities-verkostossa.

Kulttuuria kaupungin kaduilla

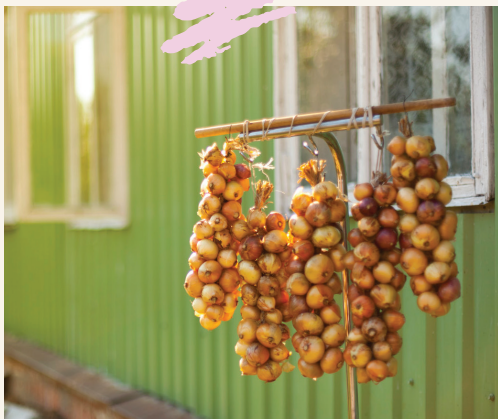
Katutaide on Tartossa läsnä miltei kaikkialla. Värikästä katutaidetta viesteineen näkee Tartossa melkein joka askeleella. Erityisesti niin sanottua stencil-taidetta näkyy paljon sekä seinissä että siltojen alla niin keskustassa kuin muuallakin kaupungissa. Tartosta on kotoisin myös Viron tunnetuin katutaiteilija Edward von Lõngus, joka on eräänlainen Viron oma Banksy ja tunnetaan laajalti myös maailmalla.

Kuva: Ruth Pindus

Kuva: Evelin Pihlak

Kuva: Ahto Soorau

lhastuttavat puutalokaupunginosat edustavat ehkä sitä olennaisinta tarttolaisuutta. Boheemissa Karlovassa on kauniita jugendtyylisiä rakennuksia ja muita rakennuksia 1700-luvulta aina 1900-luvulle saakka. Kotoisassa Supilinnassa värikkäiden puutalojen ohella huomio kiinnittyy katujen nimiin, sillä kadut on nimetty erilaisten vihannesten mukaan, kuten vaikkapa Oa (Papukatu), Herne (Hernekatu), Kauna (Palkokatu), Kartuli (Perunakatu), Kõrvitsa (Kurpitsakatu) ja Selleri (Sellerikatu).

Parinkymmenen kilometrin päässä Tartosta on myös Sipulitienä tunnettu Peipsi-järven rantatie. Kyseessä on todella mielenkiintoinen reitti, jonka varrella kohtaavat baltiansaksalainen kartanokulttuuri, virolainen talonpoikaiskulttuuri ja venäläinen vanhauskoisten arki.

Kulttuurielämän pyörteissä

Tartto on nuorekas ja eloisa kaupunki, jossa tapahtuu aina jotain. Kaupungin laajasta kulttuuritarjonnasta löytyy varmasti jotain mielenkiintoista. Teatteri, konsertit, festivaalit, konferenssit, torit ja paljon muuta. Kätevimmin nämä tiedot saa Tartu Kultuuriaken-sivustolta.

Kuva: Mana Kaasik

Tartto ja Etelä-Viron alue on valittu Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2024. Koko vuodelle jakautuvan kulttuuripääkaupungin ohjelman teemana on Eloonjäämisen taide, joka kertoo miten erilaisia tietoja, taitoja ja arvoja voidaan hyödyntää kulttuurin paremman tulevaisuuden hyväksi.

Kuva: Maanus Kullamaa

Kätevä Tartto

Tarton ehkä viehättävin ominaisuus on sen tarjoama suorastaan ainutlaatuinen yhdistelmä tekemistä, hiljaisuutta ja vehreyttä. Tartto on myös kooltaan kätevä, joten kaikki on aina lähellä. Paikasta toiseen liikkumisesta säästyneen ajan voi käyttää kaikenlaiseen mukavaan tekemiseen, kuten lomalla pitääkin.

15 minuutin kaupunki

Tartto on jalankulkija- ja pyöräilijäystävällinen kaupunki, mikä näkyy myös kaupungin opasteissa. Keskustassa on kätevinä liikkuja jalaa. Kauppakeskukset, kulttuuritarjonta, ravintolat ja baarit ovat aina kävelymatkan päässä. Myös muualle kaupunkiin pääsee helposti pyörällä vain 15 minuutissa tai vielä nopeamminkin.

Myös tarttolaiset ovat sitä mieltä, että kaikki tässä kaupungissa on lähellä. Tätä arvostavat erityisesti lapsiperheet, joiden arkeen kuuluu paljon liikkumista paikasta toiseen. Kouluun, töihin, kauppaan ja harrastuksiin pääsee helposti ja nopeasti. Tartossa on myös runsaasti leikkikenttiä ja puistoja vain kävelymatkan päässä.

Kuva: Mana Kaasik

Kuva: Virgo Haan

Suunnannäyttäjä Tartto

Tarttoa kutsutaan usein "hyvien ajatusten kaupungiksi", "älykaupungiksi" ja "yliopistokaupungiksi", eivätkä nämä määritelmät ole tuulesta temmattuja. Tarttoon on aina tullut sivistyneistöä kaikkialta maailmasta, ja tämän päivän Tartosta on hyvää vauhtia kehittymässä kasvuyritysten ja digi-innovaation keskus.

Kuva: Ragnar Vutt

Yliopistokaupunki

Tartossa toimii yhteensä yhdeksän korkeakoulua, joista useat ovat arvostettuja myös maailmanlaajuisesti. Suurin on vuonna 1632 perustettu Tarton yliopisto, joka on ainoa maailman parhaiden yliopistojen 1 %:n joukkoon kuuluva yliopisto Baltiassa. Tartossa on myös Viron maatalous- ja metsätieteellinen yliopisto, Viron ilmailuopisto, taidekorkeakoulu "Pallas" ja useita muita korkeakouluja.

Kuva: Renee Altrov

Älykaupunki

Älykkyys on Tarton DNA:ssa. Tarttoa on kehitetty ajatuksella vuosisatojen ajan huomioimalla myös asukkaiden tarpeet parhaan mahdollisen elinympäristön ja yrittäjyydelle sopivien olosuhteiden luomiseksi. Tartossa tehdään mittavaa tutkimustyötä usein myös yhteistyössä yritysten kanssa innovatiivisten ratkaisujen luomiseksi Tarton omaan käyttöön ja koko maailmalle.

Kuva: Renee Altrov

Yhteinen Tartto

Tartto on yhtä aikaa sekä tiivis yhteisö että avoin uusille tulijoille. Laatu aika on arvossaan, ja hyvää yhdessäoloa osataan arvostaa. Siksi Tartossa onkin paljon erilaisia tapahtumia. Pitkät perinteet omaavat tapahtumat, kotikahvila- ja kaupunginosatapahtumat ja leppoisa oleilu kauniina kesäpäivänä ovat tarttolaisuutta aidoimmillaan.

Kuva: Eva Maria Tartu

Kuva: Joonas Sisask

Kuva: Silver Gutmann

Perinteet ja luovuus

Tartossa opiskelijat ja opiskelijaorganisaatiot ovat aina olleet arvossaan. Keväällä ja syksyllä järjestettävät Tarton opiskelijapäivät tuovat kaupungin kaduille tuhansia opiskelijoita kaikenlaisiin kisoihin ja muihin tapahtumiin.

Syksyllä uudet opiskelijat valtaavat kaupungin heitä varten järjestettävissä fuksiaisissa. Opiskelijoiden kevätpäivät alkavat vuorostaan upeilla yölaulujuhlilla, joihin osallistuu vuosittain tuhansia opiskelijoita, kaupunkilaisia ja Tartossa vierailevia. Tapahtumien sarja päättyy vappuun, jolloin Tarton kaupunginjohtaja luovuttaa vallan yhdeksi yöksi opiskelijoille, joille vappu on vuoden tärkein juhla.

Kuva: Tartu Tudengipäevad (Tarton opiskelijapäivät)

Kuva: Merilyn Sepp

Kuva: Ketlin Lääts

Yhteisöllisyys

Oma yhteisö on kaupungin sydän. Tästä syystä Tarttoa kehitettäessä huomioidaan aina myös kaupunkilaiset, jotka osallistuvat toiveidensa asuinympäristön luomiseen. Vuonna 2013 Tartossa otettiin ensimmäisenä Virossa käyttöön ns. osallistava budjetti. Osallistavan budjetin puitteissa kaupunkilaiset saavat ehdottaa budjetin käyttökohteita, äänestää mieleistään ehdotusta ja eniten ääniä saaneet ehdotukset myös toteutetaan.

Yhteisö ei muodostu ainoastaan tarttolaisista vaan käsittää koko Etelä-Viron. Alueen maakunnat tekevät tiivistä yhteistyötä edistääkseen asukkaidensa hyvinvointia. Yhdessä kehitetään alueen matkailua, infrastruktuuria, taloutta, terveydenhuoltoa, koulutusta kuin kulttuurielämääkin.

Kuva: Katrin Käis

Makujen Tartto

Tartossa on erityisen hienoa se, että aika soljuu ikään kuin hitaammin, ja kaikesta nauttimiseen tuntuu jäävän enemmän aikaa. Voisi melkein sanoa, että ruokakin maistuu siksi paremmalta Tartossa.

Tarttolaisia makuja

Eloisa ruokakulttuuri näkyy ja tuntuu jo aamulla, kun leipomoista leijuu vastaleivotun leivän ja kahvin tuoksu. Kivoimmat kahvilat löytyvät boheemeista Karlovan ja Supilinnan puutalokaupunginosista. Näissä molemmissa on runsaasti mukavia ruokapaikkoja, ja vaihtoehtoisesti voit napata vaikka kahvin mukaan ja tutustua alueeseen jalan.

Virolaisia perinneruokia ja luomuruokaa tarjoavat Tarton torit. Tarton kauppahalli on avoinna ympäri vuoden, ja sieltä löydät

eteläisen Viron aidoimmat ja tuoreimmat tuotteet. Tarton tori on avoinna huhtikuusta marraskuuhun, ja torikojut suorastaan pursuavat kauden satoa.

Tarton ravintoloissa ovat hyvin edustettuina useat erilaiset keittiöt maailmalta sekä myös todelliset gastronomiset elämykset. Tarttolaisia ravintoloita on myös palkittu ja ne tunnetaan ulkomaita myöten.

Kuva: Näljane Nelik

Kuva: Virgo Haan

Kestävä ruoka

Tartossa kestävästi tuotettu ja terveellinen ruoka on etusijalla. Jo koulussa panostetaan lasten mahdollisimman monipuoliseen ja terveelliseen ruokaan. Lisäksi myös tiedotetaan aktiivisesti ruokahävikin vähentämisestä, eikä kaupungin tapahtumissa käytetä minkäänlaisia kertakäyttöisiä ruokailuvälineitä.

Kuva: Evelin Lumi

Kuva: Evelin Lumi

Kuva: Hans Markus Antson

Kuva: Jaak Nilsson

Aktiivinen Tartto

Tartto on ihanteellinen kohde aktiiviselle lomailijalle. Tartossa voi liikkua ulkona, sisällä, kaupungissa ja maalla sekä kesällä että talvella.

Liikkumiseen houkutteleva kaupunkitila

Tartossa liikkumisesta on helppo tehdä osa arkea. Liikunta ja kulttuurista nauttiminen on helppo yhdistää hyppäämällä vaikkapa vuokrapyörän satulaan ja pyöräilemällä pitkin kaupunkia. Tartosta löytyy myös hyvin varusteltuja kaikille avoimia liikuntasaleja. Jos leppoisampi tyyli on sinua varten, voit napata kadunvarresta yhden kaupungin järjestämistä sähköpyöristä tai vaikkapa vain kävellä kaupungilla ja puistoissa.

Kuva: Adam Illingworth

Kuva: Mana Kaasik

Kuva: Silver Gutmann

Liikkumaan innostava luonto

Tarttoa ympäröivään kauniiseen ja vaihtelevaan luontoon voi tutustua mielenkiintoisilla vaellusreiteillä tai liikkumalla luonnossa veneellä tai kanootilla. Helpoin tapa perehtyä paikalliseen luontoon on opastettu retki vaikkapa suolle suokenkäilemään, kanootti- tai venereissu joella tai kasvi- ja eläinmaailman saloihin tutustuminen oppaan johdolla. Talvisin Etelä-Virossa löytyvät myös maan parhaat hiihtoladut ja laskettelurinteet.

Urheilutapahtumat

Tartossa järjestetään vuosittain useampi sata urheilutapahtumaa, joihin osallistuu sekä virolaisia että ulkomaalaisia kilpailijoita. Näistä tunnetuimmat lienevät erilaiset Tarton maratonit, joihin osallistuu vuosittain tuhansia pyöräilyn, juoksun ja hiihdon harrastajia. Tarton hiihtomaratoni lukeutuu maailman hiihtokisojen parhaimmiston.

Kuva: Evelin Lumi

Kuva: Adam Illingworth

Vihreä Tartto

Tarton vehreät puistot ja upea luonto heti kaupungin ulkopuolella tekevät Tartosta ihastuttavan kohteen. Ympäristöystävällisten matkakohteiden platinatason tunnustus on osoitus tästä. Tartto on ollut mukana ohjelmassa vuodesta 2021 alkaen. Oleellista on myös ilmastotavoitteiden saavuttaminen ja kestävyys, sillä ne ovat tärkeitä maailman parhaiden matkailukohteiden aseman säilyttämisessä.

Kuva: Kaarel Kövatu

Luonto välittää

Tarton läpi yhteensä 10 kilometrin matkan virtaava ja Võrtsjärven Peipsin järveen yhdistävä Emajoki on kaupungin sydän. Emajoen rantoja on vuosien mittaan kehitetty, ja niinpä joen ranta-alueista onkin tullut eräs suosituimpia paikkoja liikkua ja viettää aikaa. Keskustan joenrannat heräävät eloon erityisesti kesällä, jolloin opiskelijat, kaveriporukat ja kaupunkilaiset saapuvat nauttimaan Tartosta ja sen vehreydestä.

Tartossa on myös yliopiston kasvitieteellinen puutarha, joka tarjoaa oivan levähdyspaikan kaupungin kiireistä. Kasvitieteellinen puutarha on varsinainen keidas, sillä siellä kasvaa yhteensä yli 10 000 erilaista kasvilajia. Toomemägi keskellä kaupunkia on rauhaista

Kuva: Maanus Kullamaa

ja miellyttävä paikka, jossa voi puistossa käyskentelyn ohella tutustua ikaikaiseen arkkitehtuuriin, Tarton yliopiston vanhoihin rakennuksiin sekä Tarton tähtitorniin. Vain noin puolentoista kilometrin päässä kaupungista on myös kiehtova puulajipuisto. Paikka sopii erinomaisesti sekä liikkumiseen että harvinaisempiin puulajeihin perehtymiseen.

Tarttoa ympäröivien alueiden luonto on monimuotoista ja lajirikasta. Tarjolla on vaellusreittejä ikimetsissä ja soilla, ja alueelta löytyy myös useita järviä sekä jokia. Lähellä Tarttoa sijaitsevassa Elvan pikkukaupungissa on myös paljon mielenkiintoista tekemistä ja nähtävää. Tällä viehättävällä pikkukaupungilla on pitkät perinteet kesäviikkokohteena, ja Elva tarjoaakin oivat puitteet luonnossa liikkumiseen. Läheinen Saadjärve on ainoa Viron järvi, joka kuluu sekä Viron 10 syvimmän että 10 suurimman järven joukkoon.

Huolehdimme luonnosta

Tarton ympäristöystävällinen ajattelutapa näkyy kaupungin arjessa, jossa huomioidaan sekä luonnon että yhteisön hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus. Toiminta perustuu yhdessä kaupungin asukkaiden kanssa laadittuun ilmasto- ja energiasuunnitelmaan. Vihreä ajattelutapa näkyy myös julkisessa liikenteessä: linja-autot kulkevat nestekaasulla ja kaupungissa voi liikkua sähköpyörällä.

Kuva: Ruth Pindus

Kuva: Renee Altrov

Kuva: Maanus Kullamaa

Tartto on mainittu useasti myös kansainvälisesti nimenomaan ympäristöystävällisen ajattelutavan suunnannäyttäjänä, josta viimeisin esimerkki on entisen satamarautatien muuttaminen toimivaksi kevyenliikenteenväyläksi. Ainoana Viron kaupunkina Tartto on myös yksi Euroopan komission Climate-Neutral and Smart Cities -ohjelman sadasta kaupungista.

Tule käymään ja anna Tarton inspiroida!

Ideoita ikimuistaiseen lomaan
löydät osoitteesta visittartu.com

Tarton matkailupalvelu
Raekoja plats 1a, Tartto
+372 744 2111
info@visittartu.com

Avoinna:
15. toukokuuta - 15. syyskuuta:
ma 9–18; ti-pe 9–17; la-su 10–16
16. syyskuuta - 14. toukokuuta:
ma 9–18, ti-pe 9–17; la-su suljettu

Etukannen kuva: Maanus Kullamaa
Julkaisija: SA Tartumaa Turism, 2024
